

902

**A közoktatásügyi népbiztosság 33. K. N.
számu rendelete.**

A közoktatásügyi népbiztosság 26. K. N. számu (l. a Tanácsköztársaság május 8-án megjelen 37. számában) rendeletének folyománya-képen elrendeli, hogy a levéltárügy a tudományos munka követelményeinek megfelelően és különösen a történettudományi kutatás előmozdítása, valamint a forráskiadások egységes irányítása érdekében országosan rendeztessék és a tudományos értékü levéltári anyag a lehetőséghez képest központosítsassék.

Ehhez képest a következőket rendeli:

1. §.

Az összes levéltárak tudományos szervezésének egységes vezetését a megalakítandó Országos Levéltárügyi Tanács veszi át. A tanács megalakításáig az ennek szervezésével járó, valamint a levéltárügygyel kapcsolatosan felmerülő egyéb ügyeket a levéltárügyi megbizott az Országos Levéltár vezetőjével együtt intézi.

Az Országos Levéltárügyi Tanács hatáskörét és feladatait részletesen külön rendelet fogja szabályozni.

2. §.

A vármegyei és városi hatóságok, valamint a volt minisztériumok és mindama hatóságok levéltárai, amelyek az állami vagy az önkormányzati igazgatásnak továbbra is működő szervei, adminisztratív szempontból kiegészítő részben maradnak e hatóságoknál. Az Országos Levéltárügyi Tanács (levéltárügyi megbizott és az Országos Levéltár vezetője) hatásköre ezeknek csupán tudományos vezetésére, kezelésére és felhasználására terjed ki. Személyzetüket az állami vagy önkormányzati hatóságok saját hatáskörükben nevezik ki vagy választják meg azzal a korlátozással, hogy a levéltári vezető, ugyszintén a szakképzettséget igénylő egyéb

5
439) 33
állások betöltése a tudományos vezetés és szervezés érdekeinek biztosítása végett az Országos Levéltárügyi Tanács (levéltárügyi megbizott és az Országos Levéltár vezetője) előzetes hozzájárulásával történik.

Azok a hatóságok, amelyek működésüket kormányintézkedés folytán végérvényesen beszüntették, ha levéltáruk van, e rendelet kihirdetésétől számított egy héten belül írásos jelentést tartoznak tenni a levéltári megbizotthoz. (Országos Levéltár I., Uri-utca 28.)

3. §.

A Magyarországi Tanácsköztársaság a történelmi értékű, egyházi kezelésben lévő káptalani és konventi levéltárakat köztulajdonba veszi és az Országos Levéltárügyi Tanács (levéltárügyi megbizott és az Országos Levéltár vezetője) utasítása szerint az Országos Levéltárba kebelezi be.

Ez egyházi testületek házi levéltárainak további sorsára nézve a levéltárügyi megbizott a vallásügyi likvidáló bizottsággal együtt intézkedik.

4. §

A kijelölendő történelmi becsű vagy egyéb tudományos értékű családi és egyéb magánlevéltárakat értékük teljes kihasználhatóságának biztosítása végett letétbe kell helyezni az Országos Levéltárba. Átvételükről az Országos Levéltár új épületének használatba vételéhez képest az Országos Levéltárügyi Tanács (levéltárügyi megbizott és az Országos Levéltár vezetője) rendelkezik.

Az erre a célra kiküldendő bizottságok a levéltárakat a család megbizottjának vagy a levéltár tulajdonosának (képviselőjének) jelenlétében veszik át. Az átvétel egyéb körülményeit (leltár, jegyzőkönyv stb) az Országos Levéltárügyi Tanács (levéltárügyi megbizott és az Országos Levéltár vezetője) állapítja meg.

Ezeknek a levéltáraknak tudományos felhasználhatóságáról kizárólag az előbb említett

hatóságok rendelkeznek.

Azokat a családi magánlevéltárakat, amelyeknek tulajdonosai az ország területéről eltávoztak, a vagyon leltározásával megbízott közegek, az erről tudomást szerző munkás-, katona- és földmivestanácsok és levéltári hivatalok táviratilag vagy ajánlott levélben haladéktalanul jelentsék be a körülmények megjelölésével megfelelő intézkedés végett a levéltárügyi megbízottnak.

5. §.

A Nemzeti Múzeum, az Akadémia, az Egyetemi könyvtár és ezekhez hasonló kulturintézetek levéltárai az Országos Levéltárba bekebeleztetnek. Ennek végrehajtásáról az Országos Levéltárügyi Tanács fog intézkedni. Addig, míg ez be nem következik, a megnevezett intézetek levéltári gyűjteményeiket és a családi letéteket felelősség mellett gondozzák.

6. §.

Történelmi és tudományos jelentőségű oklevelek adásvétele, amennyiben azok forgalma az alábbiak szerint szabaddá nem válik, tilos.

A könyvkereskedők és antikváriusok tulajdonában lévő oklevél anyagról Budapesten egy erre a célra kiküldendő bizottság leltárt vesz fel és megállapítja, hogy azokat át kell-e venni az Országos Levéltár számára. Vidéken ezt a törvényhatósági levéltárak vezetői végzik, akik az eredményről a levéltárügyi megbízottnak jelentést tesznek. Döntés után az át nem vett oklevelek forgalma szabaddá válik.

A magánosokat felhívja a közoktatásügyi népbiztosság, hogy a birtokukban lévő egyes okleveleket a tudomány érdekében helyezték lefétbe az Országos Levéltárban.

7. §.

A levéltárak titkossága a tudományos kutatások számára megszűnik. Kötelességük azonban

a levéltárak vezetőinek, hogy a kutatás tudományos jellegére fegyelmi büntetés terhe mellett ügyeljenek. Kétes vagy vitás esetekben az Országos Levéltárügyi Tanács (levéltárügyi megbizott és az Országos Levéltár vezetője) döntését kell kikérni.

8. §.

Az összes levéltárak — azok is, amelyek a 26. K. N. számú rendeletben felsorolva nincsenek, így azok is, amelyek tudományos és közművelődési intézetekkel kapcsolatosak (Nemzeti Múzeum, Akadémia, egyetemek, könyvtárak, testületek stb.) — e rendelet kihirdetésétől számított egy héten belül írásban jelentsék be a levéltárügyi megbizottnak a következő adatokat:

1. a levéltár neve és címe;
2. az alkalmazottak *a)* neve, *b)* alkalmazásuk minősége, *c)* képzettsége, *d)* szolgálati ideje.

E bejelentést a bizalmiak s ezek nem létében a levéltár vezetője állítsák ki.

9. §.

Az Országos Levéltár új épületének építkezési ügyei a teljes befejezésig a belügyi népbiztosság hatáskörében megmaradnak.

10. §.

E rendelet kihirdetésének napján lép életbe.
Budapest, 1919. május 15.

Közoktatásügyi népbiztosság.